

RINNA AVÂNG CHAUHA THIAMCHANTÎRNA

CHÂNGVAWN: “Krista-ah chuan khenbehin ka awm tawh a. Tûna nung hi chu keimah ni tawh lovin, keimaha nung Krista zâwk a ni. Tûna tîsâa ka nung pawh hi min hmangaihtu leh keima tâna inpe Pathian Fapa rinnaa nung ka ni zâwk,” (*Galatia 2:20, ESV*).

SABBATH CHAWHNU

JULY 15

Chhiar tûrte: *Genesis 15:5, 6; Rom 3:10–20; Galatia 2:15–21; Efesi 2:12; Filipi 3:9.*

KÂR hmasa zirlaia kan hmuh tâk ang khân Paul chuan Petera chu amah pawhin a tângaupui rinna leh a nungchang a inrem tâwk loh avângin mi hmaah a zilhhâu hmiah mai a. Peteran tûn hmaa milem be mi ni thînte chaw a kîlpui duh lo leh hnuhnawh khân anni chu Kristianah rau rau pawh a chhe zâwk, Juda Kristiante phâk ve lo ni-ah a ngai tih a tilang a. Pathian chhûngkuuaa lo tel ve a, Juda Kristiante nêna chaw kîl tlân an duh tak tak a nih chuan serh an tan hmasa zet tûrah a ngai tih a kâwk tlat bawh a ni.

Hemi tuma Petera hnêna Paula thil sawi kha eng chiah nge maw ni le? Tûn kâr zirlaiah hian a thutihtlûkna ni âwma lang chu kan zir ho dâwn a. Chutah chuan Thuthlung Thar-a tawngkam khal ber berte a awm a, chûng tawngkamte chu a pawimawh hlawm hlê leh nghâl. A chhan pawh chanchin t̄ha awmzia leh Galatia mîte hnêna Paula lehkathawn te hi kan

hriatthiam theihna tûra a lungphûm pawimawh tak tak thumal leh ÷awngkam hrang hrangte chu a vawi khatna atân min hmêlhriattîr vâng a ni. Chûng ÷awngkam ÷henkhatte chu *thiam chantîrna* tih te, *felna* tih te, *dân thiltih* tih te, *thurin* tih te leh, [*keimahni*] *rinna* mai pawh ni lovin, *Isua rinna* tih te hi a ni. Hêng ÷awngkam hrang hrangte hi engti hawi zâwngin nge Paula hian a hman a, chhandamna ruahman chungchâng eng nge min zirtîr bawk le?

SUNDAY

JULY 16

“Thiam chantîrna” chungchâng (*Galatia 2:15, 16*)

Galatia 2:15-ah chuan, “Keini zawng Jentail mi sualte ni lovin, Juda mi rênga piang kan ni a” tiin a sawi a. Eng nge a sawi tum tak ni ang?

Paula thusawite hi a sawina boruak kan hriatthiam a tûl a. A Juda Kristianpuite chu lamçanga siam a duh avângin an rilrem zâwng tak thil han sawi hmasak phawt chu ÷ha a ti a—chu chu eng dang ni lovin, Juda-te leh Jentail-te inan lohzia a ni. Juda-te chu Pathian hnam thlan, a dân kawltute an ni a, amah nêna thuthlung ham÷hatnate chên tlâng an ni bawk. Jentail-te erawh chu mi sual an ni a; Pathian dân hian an nungchang a khuahkhirh ve lêm lo va, thuthlung thutiam pawns lama mîte an ni bawk (*Efesi 2:12; Rom 2:14*). Paula hian Jentail-te chu “mi sual” an nih thu Chiang takin sawi ngei mai a, chutih rual chuan Juda Kristiante pawh thlarau lama ham÷hatna an neih avâng maiin Pathian pawm theih a nih ngawt chuang bik loh thu a sawi tel tho va, a chhan pawh mi tû mah hi “dân thiltithe avâng” thiam chang an awm loh vâng a ni.

Galatia 2:16, 17-ah hian “thiam chang” tih thumal hi vawi lî a kan hmu a. Paulan “thiam chantîrna” a tih hi eng nge a awmzia? *Exod. 23:7* leh *Deut. 25:1* en la.

Thiam chantîr tih sawina thu hi Paula tân chuan ÷awngkam pawimawh tak a ni a. Thuthlung Tharah hian vawi sawmthum leh pakua a lang a, chûng zînga sawmhnih leh pasarihte chu Paula lehkhathawna mîte a ni a. Galatia Lehkathawn bîkah hian vawi riat a hmang a, 2:16, 17-ah ngawt pawh vawi lî a hmang. *Thiam chantîrna* tih hi dân rorêlnaa an hman ÷hin ÷awngkam a ni a. Thil sual ti nia miin an puh chu rorêltuin thiam lohna nei lo tia thutlûkna a siam thu sawina a ni. *Thiam loh chang* tih thu ep chiaah a ni. Chubâkah, *dik* tih leh *fel* tih thumalte hi a ÷obul chu thuhmun reng a nih avângin, mi tu emaw “thiam chantîr” a nih dân chuan, chu mi chu “mi fel” nia chhiar a ngai ve nghâl tihna a ni bawk. Chuvângin thiam chantîrna tih hian sual ngaihdamna ngawt ni lovin, mi fela puanna pawh a huam tel.

Amaherawhchu, Juda Kristian ÷henkhatte tân chuan thiam chantîrna tih hian inlaichîn lam pawh a kâwk tel bawk a. Pathian leh a thuthlung nêna an inlaichînna chungchâng sawina atân hman a ni ber. Mi tu emaw chu “thiam chantîr” a nih chuan, chu mi chu Pathian thuthlung neitu, Abrahamana fâte zîngah chhiar tel a ni ve ta tihna a ni.

Galatia 2:15–17 chhiar la. Heti laiah hian eng thu nge Paulan a hrilh che a, hêng a thusawite hi engtin nge i Kristian nunah a takin i hman theih ang?

THAWHTANNI
Dân thiltihte

JULY 17

Paula hian Galatia 2:16-ah ngawt pawh mi tû mah “dân thiltihte” avânga thiam chang an awm loh thu hi vawi thum lai a sawi a. “Dân thiltihte” a tih hi eng nge ni? Engtin nge hêng Bible chângten (Gal. 2:16, 17; 3:2, 5, 10; Rom 3:20, 28) “dân thiltihte” a tih awmzia hi hrethiam thei tûrin min ÷anpui? _____

“Dân thiltihte” tih ɣawngkam awmzia hrethiam tûr chuan engtiangin nge Paula hian *dân* tih thumal hi a hman ɣin tih kan hriatthiam hmasak phawt a ngai a. *Dân* (Grik ɣawngin, *nomos*) tih thumal hi Paula lekhathawnahte hian vawi 121 lai a lang a. Thil chi hrang hrang–Pathianin zâwm tûra a mîte a duh dân (law) te, Mosia lekhhabu panga (Torah) te, Thuthlung Hlui pum pui te leh, mi zawng zawng zawm tlân tûr dân sawina te a ni thei vek a. Chutih rualin, Paulan a hman dân takah hi chuan Mosia hmanga Pathianin a mîte hnêna a pêk dân chi hrang hrangte kha a kâwk deuh zêl a ni.

Chuvângin “dân thiltihte” tih ɣawngkam hian Mosia hmanga Pathianin a pêk dânin–thatna dân (Thu Sâwm Pêk) a ni emaw, serh leh sân dân a ni emaw—a phût zawng zawngte kha a huam vek niin a lang. Paulan a sawi awmzia tak chu, eng anga nasa pawhin dân hi zawm tum mah ila, kan thuâwihna chu Pathianin thiam min chantîr phahna leh, Pathian hmaa mi fel tia puan kan nih theihna tûr khawpa ɣa a tling zo ngai dân chuang lo tihna a ni. A chhan chu, Pathian dân hian ngaihtuahna leh thiltih kawng tinrêngah rinawmna vâwrtâwp a phût tlat a—chu pawh chu eng emaw châng chauh ni lovin, engtik lai pawhin a la ni ta deuh deuh a; a thupêkte hi a ɣhen a zâr chauh ni lovin, a zavaia zawm vek a ngiat tlat bawk a ni.

“Dân thiltihte” tih ɣawngkam hi Thuthlung Hlui lamah chuan a lang ve lo va, Thuthlung Thar lamah pawh Paula lekhathawnte tih lovah chuan hmuh tûr a awm miah lo bawk. Amaherawhchu, kum 1947-a Tuipui Thi kam vêla Juda pâwl pakhat, Isua hunlaia chêng ve, Essene-ho an tih maite thuziak hlui eng emaw zât an hmuh chhuahte (Dead Sea Scrolls) aɣang khân “dân thiltihte” tih ɣawngkam awmzia chu hriatthiam a lo ni ta a. Hêng lekhhabu zialte hi Hebrai ɣawnga ziak a ni a, zial pakhatah chuan he ɣawngkam chiah chiah hi a lo awm ve tlat mai. Chu lekhhabu zial hming chu *Miqsat Ma’as Ha-Torah* a ni a, “Dân Thiltih Pawimawh Tak Takte” tia lehlin theih a ni. He lekhhabu zialah hian Bible behchhana thil thianghlimte

tihbawlhhlawh a nih lohna tûra vênhim dân chi hrang hrang sawifiah a ni a; chûng zîngah chuan Jentail-te lak aţanga Juda-te danglam bîkna eng emaw zât pawh a tel a. A tâwp lamah chuan hêng “dân thiltihte” hi  a taka i zâwm a nih chuan, “mi fela chhiar i ni ang” tih a inziak a ni. Paula ang lo takin he lehkhabu zial ziaktu hi chuan rinna avâng ni lovin, nungchang  at avânga felna hlawh chhuak tûrin min rawn a ni.

Nangma nun kha inen la, engtiang taka  hain nge Pathian dân hi i zawm le? Dân zawm avânga thiam chan t r ni ta ang se, thiam chang thei t r khawpa  hain i zâwm niin i inhria em? (Rom 3:10–20 en la). I inhre lo a nih chuan eng vânga inhre lo nge i nih, i ch hanna chuan engtin nge heti laia Paula thil sawi hi hrethiam t rin a  anpui che?

THAWHLEHNI

JULY 18

Thiam chang kan nihna chhan chu

“Mahni felna (D na felna chu) nei lovin, Krista rin avânga felna (rin avânga Pathian laka felna chu) nei z wkin amaha awm ka lo nih theihna t rin. . . ,” (Filipi 3:9).

Juda Kristiante kh n Kristaa rinna nghah chu a pawimawh lo tiin an zirt r emaw kan ti t r a ni lo va; anni pawh kha Isua ringtute vek tho an ni z wk. Amahah hian rinna an nghat ve tho va. Amaherawhchu, an nungchang hian rinna ngawt chu t wk zo lo va, thu wihnain a pui t rah an ngai tih a tilang tlat a ni; kan thu wihna hi thiam chant r nihna t ra thil  ul takah an ngai emaw ni d wn ni. Thiam chant rna chu rinna leh thiltihte  angkawp avânga lo thleng thei niin an sawi a. Paulan Kristaa rinna nghah leh dân thiltihte a sawi hrang fo mai hian rinna leh thiltihte chu a  ul ve ve ni anga ngaih n an neih chu a do nasatzia a tilang a. Rinna, rinna avâng chauhin thiam chant rna hi lo thleng thei a ni.

Paula ngei pawh hian rinna chu thil hmuh theih loh, ngaihdân eng emaw ni ve mai ni lovin, Isua nêna inthlun zawm tlat niin a ngai ve tho va. Dik tak pheih chuan Galatia 2:16-a “Isua Krista rinna” tih ãawngkam vawi hnih ngawt lo lang pawh hi a Grik ãawng lamah chuan a awmzia a ril hlê. A ngial a ngana lehlin dâwn chuan “Isua rinna” emaw, “Isua rinawmna” emaw tih tûr a ni ang. Hetianga lehlin hi chuan keimahni’n kan thawh ve dân thiltihte leh kan tâna Kristan a lo tih tawh, a rinawmna avânga thil min tihsakte (chuvâng tak chuan “Isua rinawmna” tih pawh a ni rêng a) inan lohzia a tilang chiang hlê a ni.

Rinna ngawr ngawr hi chuan thiam min chantîr chuang lo tih erawh hriat reng a pawimawh a. Chutiang chu ni lovin, rinna chu Krista leh kan tâna a thiltihte kan ta neih theihna kawng a ni zâwk. *Kan rinna* avâng ni lovin, kan tâna *Krista rinawmna* avâng zâwka thiam chantîr kan ni a, chu chu rinna avângin kan lo ta neih ta zâwk a ni.

Mi tinin kan hlawhchhampui vek tawh chu Kristan a rawn tihhlawhtling ta a; amah chiah hi kawng engkima Pathian laka rinawm tuan parh awm chhun a ni. Kan beiseina pawh keimahni rinawmnaah ni lovin, Krista rinawmnaah zâwk a ni a. Hei hi Kohran siamthamna (Protestant Reformation) thlentu thutak ropui leh pawimawh tak takte zînga pakhat pawh a ni nghê nghê a, kum za tam tak kal taa Martin Luther-an a lo tlângaupui lai aţang tawha vawiin thleng hian a la pawimawh reng a ni.

Galatia 2:16-a Paula thil sawi hi chu Suria ãawnga an lehlin dân hian a awmzia a phawk chhuak ãa hlê mai: “Chutichuan mihring hi dân thiltihte aţang ni lovin, Isua Messia rinna avâng zâwkin thiam chantîr a ni tih kan hriat kha; amah Isua Messia chu kan ring a, dân thiltihte aţang ni lovin, amâ rinna, Messiâ rinna aţang zâwk chuan thiam chantîr kan lo ni thei ta a ni.”

Rom 3:22, 26; Galatia 3:22, Efesi 3:12 leh Filipi 3:9 hi

**chhiar la. Engtiangin nge hêng Bible chângte leh a chung
kan chhiar zawh chiah chângte hian thutak ropui tak, kan
tâna Kristâ rinawmna, Pathian laka a rinawmna famkim
chu chhandam kan lo nih theihna chhan awm chhun a
nihzia hrethiam thei tûrin min puih sawi rawh.**

NILAINI

JULY 19

Thuâwihîrtu rinna chu

Paula hi chuan rinna hi Kristian nuna a lûngphum pawimawh tak a nih thu a sawi Chiang khawp mai a. Kristaa kan neih thutiamte a taka kan lo chan theihna kawng pawimawh tak a ni. Nimahsela rinna chu eng nge ni chiah a, eng thilte nge a kalpui?

Engtiangin nge hêng Bible chângte hian rinna ÷bul chungchâng an sawi hlawm? *Genesis 15:5, 6; Johana 3:14–16; 2 Korin 5:14, 15; Galatia 5:6.*_____

Bible-in a sawi rinna dik tak hi chu mi tuten emaw Pathianin an tâna thil a tihsak an chhân lêtna a ni zêl a. Rinna chu Pathianin a phût avânga mihringten eng tik nî emawa rilru leh ngaihtuahna eng emaw neih an tum tâk ang hi chu a ni lo. Rinna dik tak chu Pathian thâtna avânga lâwmna leh hmangaihna hriatnain a khawih thinlunga intan a ni a. Chuvâng tak chuan rinna chungchâng Bible-in sawi rêng rêng hian, chu rinna chuan Pathianin hmâ a rawn lâk tawhte a zui zêl a ni. Entîr nân, Abrahama chungchângah pawh khân rinna chu Pathianin a hnêna a siam thutiam ropui tak takte a chhân lêtna tho a ni a (*Gen. 15:5, 6*). Thuthlung Thar lamah hi chuan rinna chu Kristan kan tâna kraws-a min tihsak tawh kan hriatnaa zung kaih a nih ve thung thu Paulan a sawi.

Rinna chu Pathianin thil min tihsak tawh chhân lêtna a nih chuan, chu chhân lêtnaah chuan eng thil nge tel ve ang? Hêng

Bible chângten rinna nihphung a sawi dân chu eng nge ni?
Johana 8:32, 36; Tirhkohte 10:43; Rom 1:5, 8; 6:17; Hebrai 11:6; Jakoba 2:19.

Mi tam tak chuan rinna chu thil eng emaw a dik ngei an ni tih “rinna” angin an sawi ðhîn a. Mahse chutianga sawi ngawt theih loh a nihna lai a awm vê tlat, a chhan pawh Grik ðawnga “rinna” sawina thumal chu thil eng emaw a dik ni ngeia “ring” tih aţanga lo kal a nih vâng a ni. Chuvângin, ‘rinna’ hrilhfiah nâna ‘ring’ kan hmang ngawt a nih chuan “rinna chu rinna nei tihna a ni” kan tihna a ni satliah mai dâwn a. A fiah sawt chuang lo rêng rêng ang.

Ngunthlûk taka Bible hi kan zir a nih chuan, rinna chu Pathian chungchâng hriatna ngawt ni bîk lovin, chu hriatna chu rilru taka pawmna a ni zâwk mah a ni tih kan hre thei ngei ang. Hei vâng hian a nia Pathian nihna dik tak hriat fiah pawh a pawimawh êm êm rêng ni. Pathian nungchang chungchâng a ngaihdân dik lo kan neih tlat chuan rinna kan neihna tûr kawngah pawh harsatna kan tawh phah thei a. Nimahsela, rilrua chanchin ðha hriatna ringawt chu a tâwk sî lo, chutiangte chu “ramhuaite pawhin” an ring ve tho a ni. Rinna dik tak chuan kan nun dânah nghawng a nei ngei ðhîn.

Rom 1:5-ah hian Paula chuan thuâwihtîrtu rinna chungchâng a sawi a. Hetah hian thuâwihna chu rinna nêh thuhmun niin a sawi lo. A sawi awmzia tak zâwk chu rinna dik tak chuan rilru chauh ni lovin, nun pum pui hi a nghawng ngei ðhîn a ni. Dân leh hrai chi hrang hrang zawmna ringawt ni lovin, kan LALPA leh Chhandamtu Isua Krista hnêna inpumpêkna a ni a. Rinna chu thil eng emaw a dik a ni tih kan rinna a ni ang bawkin, eng thil nge kan tih a, engtiangin nge kan nun a, tu nge kan rin tih pawh a ni tel ve tho bawk a ni.

Rinna hian sual a sawi mâwi em?

Paula an puhna pakhat chu rinna avâng chauha thiam chantîr kan nih thu a sawi thîn khân thil sual ti tûrin mi a tingampa sawt tih a ni a (*Rom 3:8, 6:1*). Chutianga puhtûte chuan ‘Pathian pawm tlâk ni tûrin dân zawm a ngai lo a nih sî chuan, eng vângin nge kan nun dânah kan fîmkhur a tûlna vak awm ang?’ tiin an sawi thîn a. Hetiang deuha puhate hi Luther-a pawh khân a rawn hmachhawn ve leh chiah a ni

Engtiangin nge Paula hian rinna avâng chauha thiam chantîr kan ni tih thurin hian nungchang sual put pawt tih lohna min neihîr a ni tia an puhna chu a chhân lêt? *Galatia 2:17, 18.*_____

Amah beitung an puh chhiatnate chu “Hnai lo ve” (“Chutiang chu Pathianin a thlen phal lul suh se,” ESV) tiin a chhâng lêt a. Krista hnên kan pan thawh hnûah pawh hian suala tlûk luh leh theih chu ni tho mah sela, chumia mawhpurtu erawh chu Krista a ni lo Chiang a. Dân kan bawhchhiat a nih chuan, keimahni ngei hi a bawhchhetute chu kan ni.

Engtin nge Paula hian Isua Krista nêna an inpumkhat dân chu a sawifiah? He a chhânna hian engtin nge amah dotuten an puhate chu a chhân thlâk? *Gal. 2:19–21.*_____

Paula hian amah dotûte tanchhan chu âwm ang lo a tihsak khawp mai a. Rinnaa Krista lo pawm mai hi thil tê tham tak a ni lo va; kan nun dânah inthlâk danglam tak tak a awm sî loh chuan, Pathian pawhin mi felah min chhiar thei bik lo a ni. A leh lamah, rinnaa Krista pawm mai erawh chu a dân a dang daih a. Krista nêna inzawmna pumhlûm neih niin, a thihna leh

thawhlehna tawmpui vena a ni. A thlarau lam zawng chuan, Paula hian Krista nen chuan khenbeh tawh kan ni a, chuvangin mahni hmasialnaa zung kaih kan nun dân hlui sual takte kha a kan lo bânsan ta niin a sawi a (*Rom 6:5–14*). Kan nun dân hlui chu kan thlah ta hmiah a. Thil engkim chu a lo thar ta vek baw (2 *Kor. 5:17*). Krista-ah chuan nun thar nei tûrin kaihthawh kan ni tawh a. Keimahni chhûnga nung, tholeh Krista chuan ni tin amah ang deuh deuh tûrin min siam thar zel thin a ni.

Chuvangin Krista rinna chu thil sual tih phahna tûr ni lovin, Krista nena inlaichinna thuk zawk leh nghet zawk nei tûra sawmna a ni a, chutiang inzawmna chu dân zawm avanga chhandamna chan inzirtirna sâkhuaah hian hmuh theih a ni ve ngai reng reng lo a ni.

Engtiangin nge dân thiltihte tel lova rinna avâng chauha chhandam kan nih thû hi i lo hriatthiam ve? A tihlâu deuh chein, sual tih phahna chhuanlam a ni palh hlauh thei niin i ngai nge ni a, i lâwm êm êm zawk? I chhâna chuan chhandamna i hriatthiam dân engtin nge a lantîr? _____

ZIRTÂWPNI

JULY 21

Ngaihtuah zui tûr: “Rinnaa thiam chantirna chungchângah hian ngaihdân dik lo neih a hlauhawm hlê mai a. Kum tam tak chhûng chu hemi thû-ah hian Setana chuan kan rilru a buai theih nân thiam takin hnâ a thawk dawn tih hmuhtir ka lo ni tawh thin a. Pathian dân pawimawhzia chu kohhranhote hmâah sawi nawn fo a ni a, Kaina thil hlan ang deuh khân, Isua Krista hriatna leh dân nena an inzawmna pawh hrethiam thei lo lêkin, dân pawimawhna sawi uar a ni thin. Mi tam tak chu chhandamna chungchâng an hriatthiam loh avâng leh, pawm tûr ber pawh an hriat hleih theih loh avângin rinna lak ata khârkhip an ni ta thin a, a chhan pawh pastor-ten an hriatthiam theih tûr zawnga

an hrilh ðhin loh vâng a ni. Kum tam tak chhông ka rilrua lo lût ngut ngut tawh chu, Krista felnaa thuam kan nih ðhù hi a ni tlat. . . .

“Suala tlu tawh mihringte hian keimahni thil ðha tihte avâng ngawt hi chuan chhandamna kan hlawh chhuak zo ngai dâwn lo a ni tih thu bâka kan rilru luah hneh tûr leh, keimahni ngei pawhin kan hriat chian tûr thil dang eng mah a awm thei lo. Chhandamna chu Krista rinna avâng chauha chan tûr a ni.”—Ellen G. White, *Faith and Works*, pp. 18, 19.

“Dân chuan felna a phû tlat a, hei hi mi سوالin dân laka a bat chu a ni bawk; mahse dânin a phû chu a tlin sî lo. Chuvângin felna a lo neih theihna kawng awm chhûn chu rinna a ni a. Rinna avângin Krista felna chu Pathian hmâah a lantûr thei a, LALPA chuan a Fapa thuâwihna chu mi سوال thuâwihnaah a lo chhiar ta ðhîn a ni. Kristâ felna chu mihring hlawhchhamna âiah pawm a ni a, سوال sim tawh leh Isua ringtu chu Pathianin a lo pawm a, a lo ngaidam a, thiam a lo chantûr a, mi fel anga lo ruatin, a Fapa a hmangaih ang bawkin a lo hmangaih ve ta ðhîn a ni.”—Ellen G. White, *Selected Messages*, book 1, p. 367.

Sawi ho tûrte:

- ❶ **A chungka kan hmuh tâk ang khian Ellen G. White-i chuan rinna avâng a thiam chantûrna thurin âia sawi uâr tûr thil dang eng mah a awm loh thu a sawi a. In class-ah khân he thu a sawi lai hun kum za chuang kal taa a pawimawh ang tho khân, wawiinah pawh a la pawimawh reng em tih sawi ho ula. Eng vâng a la pawimawh reng nge a nih tih pawh sawi bawk rawh u.**
- ❷ **Kohhran Siamðhatna leh Martin Luther-a kha ngaihtuah ula. An hun leh hmun bâkah, an thil tawnte kha Paula hun leh thiltawnte nêen chuan danglam tak ni tho mah se, eng vângin nge heti laia Paula thil sawi hi Rom Kohhran sala tâng mi maktaduai tam takte chhuah zalênna atâna thil pawh mawh tak a nih tho le?**

KHAIKHÂWMNA: Antiokei khuaa Petera khawsa zia khân tûn hmâa milem be mî ni thînte chu serh an tan hmasak zet loh chuan Kristian dik tak an ni thei lo ni angin a lantîr a. Chutiang ngaihtuahna chu a dik lohzia Paula hian a sawi chhuak ta a ni. Pathian chuan kan nungchang that avângin tû mah mi felah min puang lo va, mi fel ber nia kan ngaihte pawh hi an famkim bîk chuang lo. Kristaa Pathianin min tihsak tawh chu kan pawm chauhin, a mithmuhah thiam chang kan ni thei a ni.

INDISE STORY

DAVID-A THIL HMUHCHHUAH MAK

DAVID PAN-a chuan a Bengali-Bible-a: “Ni sarihnâ nî chu LALPA i Pathian Chawlnhâ a ni e,” tih thû chu a thlîr vang vang a. Kristian sikula zirtîrtu a ni nân, chutiang thû chu a lo la hre ngai lo.

Enge ni a awmzia? A eng nî chu nge ni sarihnâ nî chu? Calendar-a a landân chuan a ni sarihnâ nî chu Inrinnî (Saturday) hi a ni a. Mahse chu mi nîa Pathian biak inkhâwm nei thînt tû mah hriat a nei bawk sî lo. A nupui hnênah chuan, “Hemi chungchâng hi Bishop hnênah ka zâwt teh ang. Ani chuan ka zawhna chhâna hi a nei ngêi ang,” a ti a.

Chû bishop erawh chuan, “Khâng Bible-te kha chu theihngihl daih rawh. Tûn hmâa i lo tih thînt ang khân Sunday nîa Pathian chibaibûk chu chhunzawm tha hlê hlê la a nih chu,” tiin a lo chhâng liam mai a.

Chutianga bishop chhâna chu David-a chuan mak a ti leh zual a. A rilrû tê tê chuan ‘*Engati nge bishop khân Sabbath chungchâng sawi dun tak ngial pawh a duh lo niang le âw?*’ tiin mak a ti deuh a.

Ina a lo hâwn leh chuan, David-a chuan mak a tih thû chu a nupui Swarna-i hnênah a hrilh a. “Bible chuan Chiang takin a ni sarihnâ nî chu vawng thianglim tûrin min ti sî a. Mahse Bishop lah chuan engvânga Sunday serh zâwk nge kan nih pawh min hrilh thei sî lo. Engtia tih tû nge pawh ka hre ta lo ve â,” a ti a.

Swarna-i chuan, “Chawngheia tawngtâina neiin kan dîl mai em ni ang? A ni dik lo kan lo serh te a nih sî chuan, Pathianin a dik chu min hmuhtîr mai ang,” tiin a rawt a. Tichuan David-a leh

Swarna-ite nûpa chuan ni sarihna Chawlnhî an serh theihna tûra kawng kawhhmuhna dflin chawnghei-ṭawngṭai an nei ta a.

A tûkah chuan mi pakhat hian a rawn tlawh a. David-a chuan hetiang hian a lo zâwt a: “Kâr khata a ni sarihna nîa Pathian biak inkhâwm nei ṭhîn hriat i nei em?” tiin.

An inlêng chuan, “Nei e. Kolkata khawpuih hian ni sarihna nîa Pathian biak inkhâwm nei ṭhîn an awm a lâwm,” tiin an inkhâwmna lai hmunte a hrilh a.

Sabbath nî a lo thlen leh chuan David-a leh Swarna-ite nûpa chuan chû hmun chu an va zawng chhuak a. Chulai hmuna Bible lo zir mêkte an va hmuh chuan an thinlung a hlim ngêi mai. Inkhâwm bân hnû chuan an nûpân sumdâwng pakhat John-ate nûpâ chu an tlawh nghâl a. An inkawma an tîṭnaah chuan David-a leh Swarna-ite chuan thutak an zawn nasat ziate an hrilh a. “Kan ina lo lêng a, Sabbath in serh chhan min rawn zirtîr zui zêl tûr kan duh hlê mai,” tihte an hrilh a.

John-a chuan, “Keimahni kan lo kal dâwn nia,” tiin a tiâm a.

A hnû deuh lawkah chuan John-a leh ṭhian pakhat hian David-ate chu an va tlawh chhuak a. Anni nûpâ chuan John-ate chu Sabbath nîa an ina inkhâwmna rawn neihpui ṭhîn tûrin an lo sâwm zui a. Kolkata khawpui kohhran member ṭhenkhat dangte pawhin, David-ate nûpain thutak an hriat châk tak takte chu an ṭanpui vê bawk a.

David-ate nûpâ chuan Seventh-day Adventist Kohhran hian Bible thutak chu an zirtîr ngêi a ni tih hriain, an lungâwi hlê mai a. Tichuan Sabbath thutak an hriat ang angte chu an vêng vêla mi dangte hnênah an hrilh chhâwng vê ta zêl a. Thla sarih chhûng zet zirna an neih hnû chuan David-a leh Swarna-ite nûpâ chuan baptisma an chang a, an ruâl chuan mi dang eng emaw zât pawhin an chang bawk a ni.

Nûpa tuâk khat dang, Sircars-te chu David-a leh Swarna-ite lâwina kohhran member vê tho an ni a. Anni pawh hian thutak an hriat thar chu an phûrpui êm êm mai bawk a. “Hetiang thû hi Bible-ah a lo chuâng reng a ni tih hi kan lo la hre ngâi rêng rêng lo nia,” tiin hlim takin an sawi a.

Thil thar an zir chhuah zînga pakhat chu: ‘Puithiamte ṭanpuina emaw, ṭawngṭai thuchham bû tel lo vin emaw, Pathian hi ṭawngṭaina hmanga mi mal taka biak pawh theih a ni’ tih hi a ni. Hun eng

emaw chen chu mi mal taka Pathian biak pawh châkna an lo neih thin tawh avângin, chutiang thû chu anni tân chuan hriat manhlâ tak a ni.

Zan khat chu Sircars-te nûpâ chu an fanû kum 13 mê tap rî hian a tiharh a. Ani chuan a âwmah hian nâ a nei a, a reh mai thei bawk sî lo. A na tuâr mangang rûm an hriatin, a thi mai ang tih an hlauthâwng hlê a.

Pi Sircar-i chuan mangang takin, “Engtin nge kan tih tâk ang? Tûn ang zân rei tawhah doctor han râwn tûr pawh an vâng âwm hlê sî a, zîngah lah a thi hman ang tih a hlauhawm bawk sî?” a ti a.

A pasal chuan, “I ãawngtâisak phawt mai ang. Tãwngtãina nei tûrin puithiamte rawih kher a ngai lo tih kan zir tawh kha; kan harsatna chungchâng hi Isuâ hnênah thlen phawt ila, tihdamna i dîl teh ang,” tiin rawtna a siam a.

An nûpâ chuan an fanu âwm nâ tia rûm rûm bulah chuan thingthîin, an manganna chu Pathian hnênah an thlen a. An fanu duh tak chungah khawngaihna lantîr tûra an dîl lai chuan an biangah mittui a luâng zawih zawih a.

Chutah tak mai chuan an fanû mangang rûm thâwm chu a reh ta tih an hria a. An ãawngtã zo an han “Amen” chiah chuan a muhîl ta siâi siâi a. An nûpâ chuan David Pan-ate ina Bible an zir ang khân Pathianin a hruai zêl a ni tih chu an chiâng hlê mai. Chutiang chuan Bible zirnaah chuan phûr takin an tel zui zêl a, tichuan baptisma chang hmasa berte zîngah chuan an tel ta nghâl a ni.

A chênna aţanga hla vak lo thingtlâng khuaah hian Victor-a leh a nupui an awm a, anni pawh hian Bible an hriatthiam theih nâna tanpui dîlin an lo ãawngtã thîn a.

Tichuan ni khat chu mi pakhat hian David-a leh Swarna-te ina Bible zirnaa lo tel vê tûrin a sâwm a. Victor-a leh a nupui chuan an ãawngtãina Pathianin a chhânsak a ni tih an hre nghâl mai a. Sabbath leha chuan David-ate ina inkhâwmnaah an tel a. Bible zirtîrnate an ngaihthlâk hnû chuan, “A mak hlê mai! Kum khâ leh chen Bible thûa zawhna ka neihte chhân fel vek a ni ta a, ka va lâwm tak êm!” tiin a lâwmthû a sawi mawlh mawlh a.

Chutiang chungchâng chu David-a leh Swarna-ite chênna vêlah chuan a thang chak hlê mai a. Mîte chuan an kawngkâ rawn kikin,

an hnêna lo lêng vê a, an thil hriat tâkte chu hrih chhâwng vê tûrin an rawn sâwm sup sup mai a ni.

Hun eng emawti hnûah chuan David-a leh Swarna-ite chu Global Mission Pioneer training-ah telin, Global Mission Pioneer 20 zîngah an tel ta zêl a. Chûng mîte chuan chûnglai hmun vêlah chuan rawngbâwlina an nei a. An rawngbâwlina zârah chûng lai vêla chêng mî sâng tam takin thutak an hriatphah a, Isua chu pawmin bapisma an chang ta a ni.